STUDIJSKA BIBLIOTEKA
LJUBLJANA

Št. 186 Poštnina poračunjana (Conto corrente con la posta) V Trstu, v petek, 6. avgusta 1926. Posamezna številka 30 stot. Letnik LI

List izhaja v[illegible] nedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L [illegible] L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 ve[illegible] — Oglasnina za 1 mm prostora v širek[illegible]ke in obrtne oglase 75 stot., za smrtnice, zah[illegible] oglase denarnih zavodov L 2.— Pri oglas[illegible] besedo, najmanj L 3.

EDINOST

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost" Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327 Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Kaj se godi v Rusiji?

Smrt Deržinskega, načelnika sovjetske politične policije, enega izmed najodločnejših mož v ruski revoluciji, dasi se je njegovo policijsko in večkrat krvniško delovanje skrivalo bolj v ozadju, je povzročila razne govorice, ki hočejo vedeti, da je način njegovega konca zagrnjen v tajinstvenost, ki ni še bila in menda tudi ne bo pojasnjena. Deržinskij da ni umrl naravne smrti. Kako pa je umrl? Atentat, zarota, politični umor? Sovjetska vlada je, kakor znano, uradno zanikala vse te govorice.

Naj bo, kakorkoli hoče, dejstvo je, da je Deržinskij izginil za vedno s politične pozornice ravno v hipu, ko je bila dosegla napetost v ruski komunistični stranki vrhunec in ko je imela priti kriza do svojega naravnega zaključka — do uničenja ene ali druge struje ali pa do razkola v ruskem komunizmu.

Spor, ki nam je tu v mislih, datira že iz l. 1924. Koncem tega leta se je izvršila znana ofenziva proti dotedanjemu vojnemu narodnemu komisarju Trockemu. Skupina zastopnikov in voditeljev skrajne komunistične struje, takoimenovanega triumvirata Stalin-Kamenev-Zinovjev, je popolnoma zmagala in Trockij, ki je veljal za predstavnika nekake zmerne, že napol demokratične struje, je moral oditi. Ne samo iz vojnega komisarijata, temveč tudi iz vseh uradov III. internacijonale je bil brez usmiljenja izgnan in potisnjen v ozadje, v politično smrt.

Vsemogočen gospodar III. internacijonale je postal Zinovjev, kateri je imel v svojih rokah tudi najvažnejše mesto v tej strankarski organizaciji, namreč mesto načelnika političnega oddelka, kateri se da primerjati po svoji važnosti z velikim fašistovskim svetom pri nas v Italiji. Dasi je bil Stalin (v trojici Stalin-Zinovjev-Kamenev) pristaš zmerne struje, je bil Zinovjev po svojem položaju absolutni gospodar nad strankino politiko, katera je bila skrajna in brezkompromisna, svetovno-revolucijonarna. Med drugimi vplivnimi boljševiškimi veljaki so brezpogojno podpirali njegovo politiko Kamenjev, Sokolnikov, Krupskaja in Lašević.

Kdor ima v rokah politični oddelek III. internacijonale, ta je pravi vladar sedanje Rusije. Razume se, da ni zamudil Zinovjev nobene prilike, ki se mu je nudila, da izkoristi svoj položaj, in njegov vpliv na sovjetsko vlado ter njeno notranjo in zunanjo politiko je bil zelo silen. Toda kljub temu se je zavedal, da je bila njegova zmaga nad zmernejšo strujo le nepopolna. Trockega je sicer vrgel, toda pri tem se je sam tako omajal, da je le malo manjkalo, da se ni prekucnil s Trockim vred. In to tem bolj, ker se mu niti po padcu Trockega koncem l. 1924. ni posrečilo, da bi dosegel njega izključitev iz stranke. Poleg tega pa so bili tu še drugi važni boljševiški prvaki, ki so odločno nasprotovali njegovi skrajni politiki. In ti niso bili najmanjši, ker veljajo za predstavnike zmerne struje možje z uradno odgovornostjo, kot so Rykov, Kalinin, Stalin, Buharin, sedaj pokojni Deržinskij in tudi zunanji komisar Čičerin ter končno Trockij.

Borba proti tem imenom, katerih vsako mnogo pomeni v zgodovini ruske revolucije, ni bila priporočljiva, a na drugi strani pa je Zinovjev čutil, da ga ta imena pripravijo ob vpliv, ako si ne utrdi svojega položaja tudi v širokih masah pripadnikov komunistične stranke. Najhujši udarec je zadel Zinovjeva na 14. kongresu komunistične stranke, kjer je njegovo stališče doživelo poraz ter je zmagala zmerna struja nad skrajno.

Do letos je bila disciplina v ruski komunistični stranki taka, da se je premagana manjšina vedno pokorila sklepom večine ter jih potem tudi sama pomagala izvajati z vso vnemo. Pod vplivom Zinovjeva pa je bila letos ta disciplinska tradicija popolnoma prekršena. «Opozicija» se ni več zadovoljila s tem, da bi vzela svoj poraz na znanje, temveč je sklenila, da se bo tajno organizirala proti oficijalni politiki komunistične stranke, kakor jo je določila večina na kongresu. Opozicija je torej začela sklicevati tajne sestanke, o katerih je večina bila takoj obveščena. Povsem naravno je, da osrednji odbor komunistične stranke ni hotel trpeti takih notranjih spletk v stranki. Brez težkoč se je dokazalo, da je stavil Zinovjev spletkarjem na razpolago sredstva III. internacijonale in da so drugi njegovi pristaši ali tajno podpirali to novo gibanje ali pa mu niso nasprotovali. Sledila je kazen: Zinovjev je bil odstavljen z mesta načelnika političnega oddelka III. internacijonale s tem, da lahko ostane predsednik internacijonale do prihodnjega kongresa. Na podoben način so bili kaznovani tudi nekateri vplivnejši pristaši Zinovjeva in njegove struje.

To bi bil kratek obris zunanjih dogodkov, ki so se odigrali v zadnjih dveh mesecih v Rusiji. Pravi njih pomen pa je treba seveda iskati za kulisami ruske politike. Značilno za agitacijo Zinovjeva je to, da se je hotel opirati na delavstvo, katero je prepričeval, da ga s sedanjo oficijalno politiko stranke zapostavljajo, medtem ko da se kmetskemu prebivalstvu vedno bolj popušča na škodo čistih komunističnih idej. Ako se pomisli, da tvori kmetsko vprašanje jedro vprašanja gospodarske obnove Rusije, je nevarnost podpihovanja k sovraštvu med mestom in deželo očividno. Znano je dalje, da je delal Zinovjev sovjetski vladi razne skrajno mučne preglavice tudi na polju zunanje politike. Vsi oni večni spori z Anglijo so bili po njem, če ne povzročeni, gotovo pa forsirani in napihovani.

Še na eno stvar pa moramo pomisliti, ako hočemo dodobra razumeti ta splošni odpor proti Zinovjevu. Ruski revolucijonarji so razdeljeni na dva tabora s čisto revolucijonarno-teoretičnih vidikov. En tabor smatra revolucijo povsem pravilno ne kot nekaj, kar bi bilo samo sebi cilj, temveč le kot sredstvo za socijalni napredek. In to je ravno zmerna struja, ki je v večini in ki stoji na stališču, da morajo slediti vsaki revoluciji primerne realizacije. Poleg že gori omenjenih osebnosti stojijo na tem stališču tudi vsi sovjetski znanstveniki, predvsem socijologi. Na drugi strani pa je tabor revolucijonarjev, za katere je revolucija ne sredstvo, temveč cilj, kateri bi torej najrajši videli, da bi bilo vse socijalno življenje le nekaka večna revolucija. Tak revolucijonar je v Rusiji Zinovjev s svojo skrajno strujo.

V neizprosnem vsakdanjem življenju mora zmagati povsod le prva struja, t. j. struja računarjev in realizatorjev. To nam kaže tudi razvoj sedanje notranjo-politične krize v Rusiji. Nekaj sličnega smo videli tudi v Italiji, kjer se je vladajoča stranka izčistila na podoben način. To je nekak železen neodklonljiv zakon, zakaj v dobi realizacij so sanjaški fantasti in katastrofisti težka cokla, ki le ovira ustaljeni in urejeni napredek.

Mussolinijeve izjave dopisniku „Associated Press"

Evropa bo premagala krizo brez vojne

RIM, 5. Dopisnik «Associated Press» je imel z Musoslinijem razgovor glede krize, ki pretresa v povojnih letih celokupno Evropo. Mussolini mu je izjavil naslednje: Evropa doživlja dobo najtežje krize. Nadejam se, da bo Evropa kljub temu premagala vse težkoče ter sem prepričan, da bo tej krizi sledila doba miru. Toda kriza, o kateri je govor, ni internacionalnega značaja in nima ničesar opraviti z odnošaji med posameznimi narodi; raditega ne more nuditi povoda za vojno. Gre le za notranjo krizo, ki vznemirja razne narode ter maja njih ekonomsko in socialno strukturo, a nikakor njih političnega življenja. Ta kriza je torej pretežno socialnega značaja. Prepričan sem, da bo vsaka država rešila svojo krizo. V to svrho pa morajo evropski narodi napeti vse svoje energije ter morajo biti pripravljeni na sleherno žrtev za stvar miru in blagostanja.

Italija — tako je nadaljeval Mussolini — si ustvarja nov tip države. «Svoboda ali smrt» je bilo nekdaj lepo geslo. Toda danes je bolj na mestu geslo, ki se glasi: «Sodelovanje ali uboštvo». Fašizem je nadomestil individualno suverenost z državno suverenostjo. Branitelji demoliberalnega gibanja ne smejo biti še tako slepi, da bi ne videli razpadanja liberalizma. Fašizem je dal svetu lep vzgled s tem, da je rešil dva največja problema, to je: vzpostavitev državne avtoritete in eliminiranje notranjih borb v državi. Čeravno je Italija izmed velesil najzadnja dozorela, je vendar prva ustvarila pravo moderno državo. Kakor se ni mogel noben narod odtegniti vplivu francoske revolucije, tako se ne bo mogel odtegniti tudi vplivu italijanskega prebujenja.

Mellon pri Volpiju

RIM, 5. Finančni minister Zedinjenih držav g. Mellon, ki se mudi že nekaj dni v Rimu, je imel danes zaseben razgovor z Volpijem. Mellona bo sprejel tudi on. Mussolini.

Zračni promet med Brindisi, Atenami in Carigradom

RIM, 5. Dne 1. avgusta je bila otvorjena trgovska zračna proga Brindisi-Atene-Carigrad. Zračni promet oskrbuje na tej progi italijanska družba «Aereo espresso italiana». Zaenkrat se bodo med navedenimi mesti vršili le poskusni poleti, da se ugotovijo dobre in slabe strani te proge.

Grška in romunska princezinja v Florenci

BENETKE, 5. Danes sta prispele v Florenco ter se nastanile v hotelu «Danieli» romunska princezinja Helena, soproga princa Karla, in grška princezinja Irene.

Nobile — častni meščan Rima

RIM, 5. Danes ob 12.30 se je general Nobile s svojimi tovariši podal v vilo Torlonia, kjer jim je priredil načelnik vlade on. Mussolini intimen obed. Povabljeni so bili na obed tudi general Bonzani, Piccio in Verdusio.

Danes ob 16. uri bodo generalu Nobile podelili na Kapitolju na svečan način častno meščanstvo mesta Rima. Guverner sen. Cremonesi bo izročil generalu diplomo častnega meščanstva, posadki zrakoplova «Norge» pa veliko spominsko kolajno iz zlata.

Znižanje uvoza

gradbenega materijala

RIM, 5. Minister javnih del on. Giurati je v soglasju z odredbami za gospodarsko bitko naslovil na podrejene urade in javne ustanove to-le okrožnico: V velikem interesu naroda in države je, da se zniža uvoz gradbenega materijala iz inozemstva. Gre tu predvsem za inozemski les, ki ga je treba pri gradnjah nadomestiti z drugim materijalom.

Čehoslovaški učitelji v Italiji

na poučnem potovanju

MILAN, 5. Danes je prišlo v Milan kakih 50 čehoslovaških učiteljev. V poučne svrhe bodo obiskali tudi Genovo, Pizo, Rim in Benetke.

Borze ne bodo poslovale 9. in 10. avgusta

RIM, 5. Finančno ministrstvo je odredilo, da borze ne bodo poslovale dne 9. in 10. avgusta.

Komuniké jugoslovenske vlade

o sporu z Bolgarsko

BEOGRAD, 5. (Izv.) Vsa pozornost političnih krogov je bila danes osredotočena na poostritev spora med Jugoslavijo in Bolgarsko. Za nocoj so splošno pričakovali, da pošlje vlada svojo noto v Sofijo, to pa se do sedaj še ni zgodilo. Vse kaže, da čaka vlada na poročila poslanikov pri zapadnih vladah; ti poslaniki imajo nalogo, da se informirajo o stališču, ki ga zavzemajo velesile z ozirom na spor med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Po dosedanjih poročilih je razvidno, da pripisuje inozemstvo temu sporu zelo veliko važnost. Jasen dokaz za to je pisanje inozemskega časopisja. Tudi inozemski diplomati se neprestano informirajo na zunanjem ministrstvu v Beogradu o stališču, ki ga namerava zavzeti jugoslovenski kabinet napram Bolgarski.

Zunanji minister dr. Ninčić, ki se je danes povrnil z Bleda v Beograd, je sprejel dopoldne angleškega poslanika Cunarda. Ta poset zastopnika Velike Britanije v Beogradu je vsekakor v tesni zvezi s konfliktom z Bolgarsko. Kakor doznavajo politični krogi namerava angleška vlada, sporazumno z italijansko, ublažiti spor in pomagati na ta način Bolgarski. Dr. Ninčić je popoldne imel daljšo konferenco z ministrskim predsednikom Uzunovićem.

Zvečer ob 8. uri je vlada izdala prvi oficijelni komuniké o sporu z Bolgarsko. Komuniké ugotavlja, da presegajo vpadi bolgarskih četaških tolp na ozemlje kraljevine SHS zadnje dni že vse meje. Četaši so prekoračili bolgarsko mejo in prišli na jugosl. ozemlje po nalogu makedonskega četaškega odbora. Te tolpe so umorile v Strumici enega vojaka in enega jugoslovenskega državljana, 8 drugih so pa ranile; v Bitolju pa so umorile ravnatelja «Južne Zvezde» Hadži Popovića. 28. julija je četaška tolpa z dovoljenjem bolgarskih oblasti prekoračila mejo pri Krivi Palanki. Četo je vodil bolgarski državljan Jankul Mićev iz bolgarske vasi Gazdenika. Med četaši se je nahajal Stujančev Staminović, ki je sedaj bolgarski orožnik. Tolpa je pobegnila ponoči preko bolgarske meje, po boju, ki ga je imela z jugoslovenskimi orožniki in vojaštvom. Streljanje s puškami je trajalo ves dan. V tem boju so četaši ubili dva jugosl. vojaka in dva seljaka, dva moža pa so ranili. Jugoslovenska vlada je počakala na podrobna poročila preiskave o tem napadu in sklenila, da stori odločne korake za zaščito jugoslovenskega ozemlja pred sistematično kršitvijo meje s strani oboroženih bolgarskih tolp.

V političnih krogih smatrajo, da je spor z Bolgarsko zelo resen. Vsekakor pa odločno naglašajo, da vesti inozemskih listov o korakih, ki jih namerava storiti Jugoslavija proti Bolgarski, ne odgovarjajo dejstvom. Akcija jugoslovenske vlade gre za tem, da bi se odstranili vzroki, ki kalijo dobre odnošaje med Jugoslavijo in Bolgarsko in med balkanskimi državami sploh.

Opozicija bo zahtevala sklicanje narodne skupščine

BEOGRAD, 5. (Izv.) Vlada se je danes pečala predvsem z zunanjepolitičnimi vprašanji. Notranja politika je stopila v ozadje. Vlada čaka, da se končajo občinske volitve v Srbiji in šele po teh volitvah je računati z večjimi notranjepolitičnimi dogodki.

Davidović, dr. Korošec in Josa Jovanović so se danes sestali na posvetovanje. Proučevali so poročila o volilnih nasilstvih v Srbiji in sklenili, da bo opozicija zahtevala takojšnje sklicanje narodne skupščine. V smislu tega sklepa bodo načelniki ožje opozicije sestavili jutri pismo in ga odposlali predsedniku narodne skupščine Trifkoviću v Badgastein. Če pismo ne bo imelo uspeha, bo opozicija priredila celo vrsto shodov po vsej državi.

Zdravstveno stanje Ljube Jovanovića se boljša

BEOGRAD, 5. (Izv.) «Naš Glas», glasilo Ljube Jovanovića, piše, da so se zadnje dni širile v javnosti govorice o poslabšanju bolezni Ljube Jovanovića. Te govorice ne odgovarjajo resnici. Po zatrdilu zdravnikov se je zdrastveno stanje Ljube Jovanovića znatno zboljšalo, čeprav bolnik še ne more sprejemati obiskov.

Senzacijonalna odkritja v Zagrebu

Policija odkrila organizirano družbo za razpečavanje kokaina in izsledila kovalnico denarja v Belovaru

ZAGREB, 5. (Izv.) Policija je pred par dnevi prišla na sled družbi, ki je utihotapljala kokain v velikih množinah. Radi te zadeve je danes aretirala uglednega zagrebškega zdravnika dr. Mrvoša. Po materijalu, ki ga je policija zbrala je dr. Mrvoš eden glavnih udeležencev pri tej aferi. Drugi član tihotapske družbe je razprodajalec časopisov, invalid Alar.

Preiskava, ki jo je policija uvedla, je ugotovila, da je Alar utihotapljal kokain v svoji leseni nogi iz Avstrije. Zagreb je zalagal s kokainom dobršen del Evrope. — Največ kokaina so drzni tihotapci eksportirali v Pariz, kjer so imeli svoje pomagače. Tudi v Italiji so si preskrbeli pajdaše.

Najbolj delaven član zagreb. tihotapske družbe je bil invalid Alar. Ko bi mož ne bil tako zelo predrzen, bi mu policija najbrž ne bila prišla tako kmalu na sled. Alar se je pred par dnevi odpeljal na Francosko in je tam sam pričel prodajati kokain, mesto da bi se bil obrnil na tamkajšnje zaupnike. Postopal je pri tem poslu nekam nerodno, pariška policija mu je prišla na sled in iztaknila vso afero.

Aretacija uglednega zagrebškega zdravnika je seveda vzbudila v mestu veliko pozornosti.

Zgodilo pa se je še lepše. Odkritje te afere je povzročilo, da je policija prišla na sled še drugi, večji zadevi.

V Zagrebu je policija aretirala sedem oseb, ki niso vedele, zakaj so bile aretirane. Pri zasliševanju je policija odkrila, da se v Belovaru nahaja družba, ki ponareja 2-dinarske kovance. Skupina agentov se je odpeljala nemudoma z avtomobilom v Belovar in je tam res našla kovalnico. Zvečer ob 7. uri so s tovornim avtomobilom prepeljali v Zagreb stroj, ki je služil za kovanje denarja.

Policija preiskuje sedaj obe zadevi.

Dogodki v Meksiki

Nepopustljivost vlade — Krvavi prizori pri predaji cerkvâ — Škof umorjen v zaporu

NEW-YORK, 5. Predsednik Calles je odklonil posredovalno ponudbo bivših mehikanskih škofov in izjavil, da bo vlada z vso odločnostjo nadaljevala izpeljavo sedanje zakonodaje. Razne osebnosti pa so vendar stopile v zvezo s cerkvenimi knezi in ministrom za pravosodje ter skušajo ustvariti možnost za pogajanja. Predsednik Calles je dobil nepričakovano pomoč od prejšnjega predsednika republike Obregona, ki je javno obdolžil cerkvene kneze, da so oni zakrivili boj z državo. Sicer pa je nastopilo precejšnje pomirjenje, ker je vlada takoj zopet dovolila prost vstop v cerkve, ko so upravni organi sestavili inventar o premoženju.

NEW-YORK, 5. Predvčerajšnji in včerašnji dan sta v glavnem mestu in tudi v drugih središčih Mehike potekla precej mirno. Civilni odbori so prevzeli od cerkvenih oblasti že skoro 90 odstotkov vseh cerkvâ. Predaja teh cerkva se je izvršila skoro brez incidentov, le v Tampicu je prišlo do hujših dogodkov; verniki niso hoteli zapustiti cerkve in policija je pričela streljati nanje, da jih je prisilila na umik.

Minister za zunanje zadeve je naznanil, da se služba božja nekaj časa ne bo vršila, ker je treba razkužiti cerkve. Gospodarski bojkot, ki ga je proglasila Katoliška zveza, ni imel v glavnem mestu mnogo uspeha, obnesel pa se je bolj v pokrajinah, kjer se je trgovanje znatno skrčilo.

Mnogo voditeljev katoliške stranke je bilo aretiranih in tudi Garza, predsednik katoliške omladine, se nahaja v zaporu. Vojni minister je dal vojaškim poveljstvom stroga navodila, da prepreči tihotapljenje orožja, ki naj služi katoličanom.

MEHIKO, 5. Konfederaciji trgovinskih in industrijskih zbornic sta sklenili, da bosta nastopili proti gospodarskemu bojkotu, ki ga je proglasila Katoliška zveza.

Katoliškega škofa, ki se je nahajal v zaporu v Vera Cruz, so našli umorjenega v celici.

Neki sodnik, pristaš vlade in član meksikanskega sodišča, je ustrelil iz revolverja proti skupini katoličanov. Razjarjena množica je navalila na sodnika in ga umorila.

Vlada ne kaže nikake popustljivosti in hoče z vsemi sredstvi zatreti vsak odpor. Vojni minister je odslovil iz vojske kakih 1000 častnikov, ker so se kazali naklonjene katoličanom; med odpuščenimi častniki se nahajajo tudi trije polkovniki in 28 podpolkovnikov.

Angleški parlament na počitnicah

LONDON, 5. Angleški parlament je včeraj zaključil poletno zasedanje in nastopil počitnice. Ako rudarska kriza ne bo kmalu rešena, se bo moral parlament sestati koncem vsakega meseca za nekaj dni, da se podaljšajo odredbe o izjemnem stanju. Redno delo parlamenta se prične zopet v oktobru.

Radi še vedno nerešene rudarske krize in ker stoji vlada zopet pred začetkom novih pogajanj z rudarji, ministrski predsednik Baldwin ni mogel odpotovati v Aix le Baine. Tudi številni poslanci so radi tega morali med parlamentarnimi počitnicami ostati v Londonu. Pričakovati je, da se kmalu zopet začno pogajanja, ker je izvršilni odbor rudarskih organizacij ponovno predložil nove predloge.

LONDON, 5. Zgornja zbornica je sprejela načrt za reorganizacijo rudarske industrije.

Pred septemberskim zborovanjem Družbe narodov

PARIZ, 5. «Petit Parisien» piše, da se je zunanji minister Briand razgovarjal s poslaniki Španske, Poljske in Japonske o programu prihodnjega zasedanja Družbe narodov.

O istem vprašanju piše tudi «Excelsior», ki trdi, da obstoja še zmerom upanje, da bo Španska pripravljena sprejeti kompromisno rešitev glede vprašanja stalnega sedeža v Svetu Družbe narodov. List kaže tudi mnogo optimizma v pogledih Brazilije, o kateri pravi, da bo spet vstopila v Družbo narodov. Chamberlain in Briand si z vso vnemo prizadevata, da bi Brazilijo pripravila do tega koraka.

Luksenburška posnema Belgijo

LUKSENBURG, 5. Luksenburška vlada je sklenila, da razširi vse izjemne sanacijske odredbe, kakor jih je sklenila Belgija, tudi na svoje ozemlje, kolikor so odredbe združljive z luksenburško zakonodajo. Luksenburška je že izdala odredbe, ki naj preprečijo beg kapitala in ustvarijo nadzorstvo nad trgovino z devizami. Dalje je izvoz žita in mlevskih izdelkov odvisen od posebnega vladnega dovoljenja.

Delovanje vulkana

BATAVIJA, 5. Ognjenik Batoer na otoku Bali, v otočju Sunda, je pričel delovati. Lava je zasula vas Batoe, prebivalstvo pa je še o pravem času pobegnilo na varno.

Filayeva zvezda repatica

HAMBURG, 5. Dr. Steb, ravnatelj hamburške zvezdarne, je naznanil, da se je v noči od 3. t. m. prikazala v ozvezdju bika Filayeva perijodična zvezda repatica. S prostim očesom je ni mogoče zapaziti.

Ogenj na pariški borzi

PARIZ, 5. Ponoči se je na pariški valutni borzi vnel požar, katerega je povzročil najbrž kratek stik; pod borzo so namreč napeljani telefonski in brzojavni kabli iz inozemstva. Ognjegasci so delali dobro uro, predno se jim je posrečilo pogasiti ogenj. Vse zveze med borzo in brzojavno centralo so bile več ur prekinjene.

Vztrajen tat

MADRID, 5. Policija je aretirala nekega uradnika dvorne kapelice, ker je iz kapelice odnesel mnoge dragocenosti, ki so imele veliko umetniško vrednost. Policija je ugotovila, da je možakar pričel krasti že pred desetimi leti in da je potem ves čas nadaljeval ta posel.

Osem mož utonilo

CARIGRAD, 5. Semkaj je prispel francoski parnik «Lotus», ki je na morju zadel ob turško ladjo «Boz Koudr». Turška ladja se je potopila in osem mož je utonilo.

Velik požar

MADRID, 5. V nuadaramskih gozdovih je izbruhnil požar, ki je uničil pet kvadratnih kilometrov gozda.

Nova železnica na Bolgarskem

SOFIJA, 5. V južnem delu Bolgarske so otvorili novo železniško progo med kraji Sarambei in Sadjenie. Proga je dolga 38 km in veže važne gospodarske kraje in letovišča z glavno progo.

Naročajte in širite „EDINOST"

DNEVNE VESTI

Odlok o razpustu Učiteljske zveze

Laški listi so objavili včeraj besedilo odloka, s katerim je bila razpuščena ta važna slovanska organizacija. «Piccolo» objavlja besedilo brez pripombe, «Popolo di Trieste» in «Sera» sta napisala daljše komentarje, v katerih pozdravljata seveda prefektov odlok. V naslednjem samo posnemljemo besedilo tega dokumenta. Odlok se glasi:

Prefekt tržaške pokrajine

videvši zakon od 3. aprila 1926., št. 563 o pravni disciplini skupnih delovnih odnošajev, in kr. odlok od 1. julija 1926., št. 1130, ki vsebuje pravila za izvrševanje omenjenega zakona;

upoštevajoč, da čl. 92. gori omenjenega kr. odloka izrecno določa, da morajo biti društva državnih, pokrajinskih in občinskih nameščencev, nameščencev javnih dobrodelnih ustanov in drugih javnih naprav, ki so tam naštete, dovoljena z odlokom načelnika vlade, ministra za notranje stvari ali prefekta, kakor že zahteva slučaj;

pomislivši, da Zveza slovanskih učiteljskih društev brezdvomno spada med gori našteta društva;

pomislivši, da imenovano društvo ni bilo dovoljeno in da je radi tega njega obstoj protipostaven

odreja:

Zveza slovanskih učiteljskih društev v Trstu se razpušča.

Istotako se razpuščajo podružnice imenovane zveze.

Varnostnemu oblastvu je naložena izvršitev tega odloka».

Novi vojnoodškodninski množitelj

Z ministrskim odlokom od 28. julija, ki je bil objavljen v uradnem listu «Gazzetta ufficiale» od 3. t. m., so določeni množitelji za določitev zneska vojne odškodnine na sledeči način:

a) 375% za pokrajine Belluno, Padova, Rovigo, Treviso, Benetke, Verona, Brescia, Vicenza, **Videm,** Mantova, Sondrio in za pokrajine **Julijske Krajine** in Tridentinskega;

b) 350% za pokrajine Ancona, Forli, Ravenna, Napoli in Siracusa;

c) 220% za pokrajine Bari in Chieti.

Označeni množitelji bodo veljali za gradbe, ki se bodo izvršile po 15. dnevu od dneva, ko je bil izdan pričujoči odlok.

Odlok nosi datum 28. julija in novi množitelji bodo torej veljali od 13. avgusta dalje do nove odredbe.

Draginja

Kakor je razvidno iz poročila trgovinske zbornice v Milanu, so narasle cene na debelo tudi v zadnjem tednu prejšnjega meseca. Indeksno število je poskočilo v četrtem tednu julija od 680.5 na 685.6 (povprečna cena v l. 1913 se označa s 100).

V naslednjem podajemo gibanje cen v zadnjih treh mesecih.

L. 1913.		100
Maj 1926	I. teden	635.8
„ „	II. „	638.9
„ „	III. „	648.7
„ „	IV. „	647.8
Junij 1926	I. teden	646.8
„ „	II. „	648.4
„ „	III. „	654.7
„ „	IV. „	659.2
„ „	V. „	660.5
Julij 1926	I. teden	665.9
„ „	II. „	674.5
„ „	III. „	680.3
„ „	IV. „	685.6

«NOVICE» ZAPLENJENE

Zadnja številka tednika «Novice» je bila zaplenjena.

TRŽAŠKI BLAGOVNI TRG

Cene dne 5. t. m. na debelo

Zelenjava: Solata 100—120, radič 100—350, pesa rdeča 40, pesa bela 30—40, kumare 90—100, buče 50—100, malancane 140—180, zelje belo 90—110, vrzote 80—90, korenje 80, fižol 60—100, fižol v stročju za luščenje 120—200, fižol zelen, mali v stročju 160—200, grah (zadnji) 100—170, paradižniki 20—50, paprika (zelena) 200—240, krompir 40—50, špinača 60—80, česen 150—200, čebula 40—80.

Sadje: «amoli» 110—200, ronglo —.—, cimbarji 100—120, češplje 120—200, fige 160—240, hruške 120—240, jabolka 100—150, breskve 70—600, grozdje 220—350, pomaranče —.—, limone 20—45.

Zelenjave na splošno malo in še ta ne preveč iskana. Krompirja je bilo na trgu precejšnje množine, a le istrskega, ki v Trstu za takojšnjo rabo ni preveč priljubljen. Pričakuje se še vedno rdeči krompir s Krasa, ki pa začne dohajati navadno šele koncem septembra. Precej je bilo na trgu paprike, došle iz Vidma. Povpraševanje po tem pridelku je slabo, ker spada isto večinoma v čisto italijansko kuhinjo, ki jo v Trstu vzdržujejo le nekateri restauranti. Paradižnika skoro ni več — zakasneli pridelek je temnordeč, kar kaže, da ga kmalu ne bo več na trgu. Napreduje fižol vseh vrst. Tudi zelje odhaja precej hitro s trga.

Na trgu je bilo precej krasnih hrušk. Zastopane so že večinoma vse vrste tega dobrega sadu. Kupčija z njimi živahna in dobra. Fino sadje je večinoma iz Modene. Na trg prihaja potom tvrdke F.lli Leonardi iz Trsta. Kar se tiče pomaranč in limon so iz laškega Sorenta. Vendar pa je bilo včeraj najbolj vpoštevano domače sadje, ki je vzdrževalo res konkurenčne cene. — Jabolk je na trgu zelo malo. Vzrok temu je neznan.

Tudi lubenic ni bilo včeraj videti, zato je njih cena hitro poskočila. Odhajale so s trga po 65 lir za stot. (Tudi včeraj se je v list pri ceni lubenic vrinila pomota — stot je stal 40 lir in ne 4 lire. - Op. ur.)

Polagoma se zaključuje poletna sezona trga. Prihaja jesen in to se na trgu že pozna.

Društvene vesti

— **Konsumno društvo «Jadran»** vabi vse člane na skupno sejo, ki se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob 16. uri. — Odbor.

SPORT

D. K. N. Tommaseo

Danes ob 17.45 nogometni training na običajnem igrišču. Obvezani so trenaže vsi nogometaši prve in druge čete, ki bodo odigrali nedeljsko tekmo: D. K. N. T. - S. K. Concordia. — Načelnik.

S. D. Adria

Danes običajni članski sestanek. Pričetek točno ob 8.30. Vsi nogometaši prve čete morajo biti brezpogojno na sestanku. Seveda ne sme manjkati tudi hazena.

Iz tržaškega življenja

Ni posnemal Adama...

Te dni smo poročali, da so policijski agenti aretirali pri Čedasu v Barkovljah šest moških, ker da so se solnčili popolnoma nagi na javnem prostoru. Pri tem smo omenili, da je bil med njimi tudi Alojzij Fornazarič, stanujoč v Rojanu - Scala Santa. — Včeraj pa se je zglasil v našem uredništvu g. Fornazarič, ki je izjavil, da se ni solnčil popolnoma nag, temveč v kopalnih hlačkah; bil je v družbi svoje žene in že iz obzira do nje, če ne radi drugega, ni mogel zagrešiti navedenec nedostojnosti. Policijskim agentom so se morda zdele kopalne hlačke prekratke, odtod vsa neprilika. Končno je bil naznanjen le radi prestopka in ne aretiran. V najslabšem slučaju bo moral g. Fornazarič plačati globo, hujšega ne bo. Toliko resnici na ljubo.

Nezgoda tramvajskega uslužbenca

Včeraj okoli 15.40 se je premikal po ulici Roma tramvaj proge št. 9, na katerem je vršil službo kot sprevodnik 52-letni Ivan Kristjak, stanujoč v ulici Pasquale Revoltella št. 24. Ko je tramvaj vozil mimo manufakturne trgovine Petz, se je Kristjak ki je stal na stranski deski tramvajskega voza, nagnil nekoliko naprej, da se prepriča, ali je vstopil kak nov potnik. Pri tem pa mož ni zapazil, da stoji na cesti pred trgovino tovorni voz, katerega oje je molelo proti tramvaju, tako da se ga je skoro dotikalo. Ko je tramvaj vozil tik ob vozu, je oje tako močno dregnilo Kristjaka, da je mož telebnil s tramvaja na kameniti tlak. Pri tem je siromak zadobil številne poškodbe na raznih delih telesa. Mimoidoči ljudje so priskočili nesrečnemu uslužbencu na pomoč ter ga položili na neki avto, s katerim je ibil prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Ako ne nastopijo kake komplikacije, bo Kristjak okreval v desetih dneh.

Avto jo je podrl

Ko je 18-letna šivilja Valerija Toffolutti, stanujoča v ulici Fabio Severo št. 24, hotela včeraj popoldne čez cesto, jo je neki avto, ki ga ni pravočasno zapazila, zadel od strani in podrl. K sreči je šofer v kritičnem trenutku naglo stisnil zavore, zato nezgoda ni imela hudih posledic. Pri padcu se je Toffoluttijeva le nekoliko opraskala po hrbtu in desni nogi. Dobila je potrebno pomoč v mestni bolnišnici, kamor je bila prepeljana z istim avtomobilom.

Neroden kolesar

Včeraj zjutraj se je neki kolesar, ki je ostal neznan, zaletel pri Sv. Ivanu v 14-letnega Josipa Prelogar, stanujočega na Vrdeli št. 1671, in ga s tako silo podrl, da se je deček pri padcu precej hudo pobil po glavi in nogah. Dočim jo je nerodni kolesar, ne meneč se za svojo žrtev, naglo odkuril, se je moral Prelogar zateči v mestno bolnišnico, kjer je dobil prvo pomoč.

Srečen ribič.

Pri tragični nesreči v Portorose, pri kateri je izgubil življenje znani tržaški veleidustrijalec Oskar Cosulich, se je, kakor znano, pogumno izkazal neki ribič, ki je rešil Cosulichevega 4-letnega sinčka Kalista iz morskih valov. Pogumni ribič je našel pri tragičnem dogodku svojo srečo, kajti te dni mu je ravnateljstvo paroplovne družbe «Cosulich» nakazalo za njegov požrtvovalni čin znesek 100.000 lir; družina Cosulich ga je od svoje strani tudi nagradila z zneskom 100.000 lir. Razen tega je mož z rešitvijo malega Kalista zagotovil svojim otrokom lepo bodočnost, ker bodo v vsaki potrebi lahko računali na gotovo izdatno pomoč pri vdovi pokojnega brodolastnika. To je gospa sama zagotovila rešitelju njenega otroka.

Srečni ribič, ki je do sedaj živel zelo borno, se imenuje Rudolf Monaro in je doma iz Kopra.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Tatinska golazen

Mariji Fon na Solkanski cesti št. 13 so zmanjkali iz njenega stanovanja po noči aparat za žvepljanje, bakren kotel in še drugi predmeti v skupni vrednosti približno 900 lir. Storilec je pa tudi odnesel tri ključe, ki so tičali v ključavnicah. Tatvino je gospa naznanila karabinerjem in kmalu se je posrečilo tem ustaviti v ulici Vogel osebo, ki je nosila na hrbtu težko breme. V vreči je bil razpolovljen bakren kotel, ves zmečkan in preboden. V žepu ni imel Žgur Karel, kakor je rekel, da se piše, drugega, kakor tri ključe. Kotel in ključi so ga izdali, zato so možakarja karabinerji tudi zaprli. V bližini, kjer se je bila tatvina izvršila, so se dobili še ostali ukradeni predmeti. Žgur je seveda po lastni izpovedi popolnoma nedolžen. — V klet Lična Josipa na Korzu št. 40 so prišli po noči neznani gostje. Ker niso dobili drugega kakor steklenice vina, so se lotili teh in izpili pet litrov, kar je gospodar z žalostjo ugotovil drugo jutro. Naznanil je takoj tatvino oblasti.

Ob desetletnici

ko so vkorakali italijanski vojaki prvič v Gorico, se izroči častno občanstvo goriškega mesta stotniku Avreliju Beruzzi-ju, ki je pred desetimi leti razvil v Gorici kot podporočnik italijansko trobojnico.

V deželno gluhonemnico

se sprejemajo gluhonemi otroci obojega spola v starosti od osmega do šestnajstega leta. Prošnje naj se naslove na pokrajinsko upravo v Vidmu najkasneje do 15. avgusta. Pojasnila tozadevna daja Dobrodelno Udruženje (goriški municipij vrata 37) od 9. do 12. ure.

VIPOLŽE

Veselica se pri nas ponovi dne 8. t. m. Na vzporedu je deklamacija, pevski zbori sosednjih društev in igra. Kdor ni bil minulo nedeljo pri nas v Vipolžah, naj pride pa to nedeljo med nas, da se razvedri in nam da spodbude za nadaljno snovanje.

BILJANA

Bralno društvo «Lipa» priredi dne 22. avgusta veselico s sledečim vzporedom: 1) Orkester: koračnica; 2) Deklamacija; 3) Venček gorenjskih pesmi, poje zbor iz Medane; 4) Medved z medom, poje moški zbor iz Vipolž; 5) Nekje na Francoskem, poje mešan zbor z Njivic; 6) Deklamacija 7) Igra: Poslednji mož, v treh dejanjih; 8) Farza: Dvorec na deželi, v enem dejanju; 9) «Veseli bratci», šaljiv prizor, poje mešan zbor iz Biljane s spremljevanjem orkestra; 10) Orkester: Triglav, koračnica. Med igro in pri prosti zabavi pri mizah deluje šaljiva pošta. Orkester «Edinost» bo igral med odmori in pri prosti zabavi izbrane točke, narodne pesmi itd. Vabijo se prijatelji poštene zabave k obilni udeležbi.

IDRIJA

Izpremenba v občinski upravi

Z drugim avgustom je oddal občinske posle komisar prof. Fran Madirazza policijskemu komisarju Avarezu. Komisar odhaja radi svoje starosti in onemoglosti. — Začasno ga bo nadomeščal policijski komisar, dokler ne bo imenovan novi prefekturni komisar oziroma poteštat. Včasih so prihajali komisarji z raznimi razglasi in obljubami občinstvu ob nastopu mesta in odhajali zopet z zahvalami občinstvu. Sedaj je tudi to minulo.

ŠT. PETER

Vrnili smo se po vojni iz tujine. Razvaline so nas pozdravile. Srce se nam je stisnilo ob tem žalostnem pogledu. En sam spomin lepših dni je ostal sredi vasi, in sicer lipa na trgu in njene tovarišice ob cerkvenih razvalinah. Obup se je polastil src, oko se je zasolzilo, stožilo se nam je po preteklosti, ki je ne bo več nazaj. Pustili bomo vse in se vrnemo v tujino, iz razvalin ne moremo dvigniti domov svojih. Take misli so nam begale po glavi. Takrat so pa lipe žalostno zašuštele: Čakale smo vas, da se vrnete, kljubovale smo granatam in vi nas sedaj zapuščate, da nam razvaline zamore korenine. Ne, ne zapustimo vas! In oprijeli smo se dela. Danes so lipe zopet središče vasi. Imamo zopet domove. Pravijo, da so lepši nego predvojni. Veseli smo teh svojih domov, saj jih je postavila naša vztrajnost. Naše njive, vinogradi so prepojeni z našim potom. Naše srage rode sad. Naših src pa ne moremo varati. Priznati moramo, da smo si v duhu želeli drugačne domove. Lepe so te naše nove hiše, a naši predvojni domovi, čeprav ponižnejši, so imeli nekaj, česar mu sedanji ne morejo dati. Česa manjka, smo se povpraševali. In uganili smo. Društvo «Prešeren», ki živi z nami in iz nas že dvajseto leto, je razvozlalo uganko. Naše društvo, v katerem smo preživeli lepe predvojne dni, s katerim smo se ponašali in tolažili v bridkih vojnih dneh, katero nas je obupance zopet zbralo po vojni in nam vlilo poguma v srca, ono je uganilo čar, katerega nam naše nove lepe hiše ne morejo dati. Vaške poezije manjka našim modernim domovom. Po lepih vaških večerih nas žeja. Z igro «Zaklad» hoče naše društvo utešiti to naše hrepenenje. Vsaj za par uric preživimo zopet vso lepoto nekdanje slovenske vasi. Mesečna noč, fantje pojo na vasi. Za okencem, na katerem žari v mesečini rdeči nagelj, na katerem zeleni omamno dišeči «roženkravt», prisluškuje dekle petju. Tudi on je med fanti. Petje utihne, začujejo se stopinje. On prihaja. Trkanje. Par sladkih besedic in fant se vrača z vriskom domov. — Druga slika. Kresni večer. Fantje in dekleta pojo ob kresu. Svinec vlivajo dekleta, da bi izvedela bodočnost. Tej pokaže dobro, drugi slabo. Šale, smeh, razočaranje, žalost slede tem prerokbam. Mlad postane človek, ko vidi to razigrano mladino na odru. Tudi naše senčne strani nam pokaže «Zaklad». Po bogastvu hrepenimo, denar nam grozi zamoriti vsa plemenitejša čustva, v zakopane zaklade verujemo, pravega zaklada — srčne dobrote ne poznamo. — Stari skopuh Pehač je naša srčna stran. Radi denarja preganja varovanca svojega, nečaka Štefana. Rad bi uničil mlado ljubezen Štefana in Najde, sirote brez starišev. Nihče razen stare Marjete ne ve, da je Najda Pehačevo nezakonsko dete. Radi denarja je zavrgel njeno mater, ubogo deklo, da si je iz žalosti poiskala smrt v valovih. Radi denarja je pognal Burnika, nekdaj dobrega posestnika, kot berača po svetu. «Nešteto krivic, solzá in gorja se drži tega prokletega denarja», pravi sam, ko se ga začne polaščati obup. Z ubojem zaključi vrsto teh krivic. Zaklad, katerega je šel po noči kopat, je kriv, da pobije berača Burnika. Kaj ga čaka — vislice. «Ne te sramote, raje se sam obesim», vpije v obupu. Že ima zanjko krog vratu. Tu ga rešita ona dva, katerima je prizadejal toliko bridkosti. Najda in Štefan. «Burnik ni mrtev», pravi Najda. Ta vest je Pehačeva rešitev. Spozna svoje blodnje in obljubi popraviti vse krivice. «Celo življenje sem kopičil in zbiral zaklade — toda šele zdaj, ko sem našel tebe — sem našel pravi zaklad.» To so zaključne besede, ki jih govori Pehač svojemu detetu — Najdi. Vaški tepček, pastir Lipe, in babjeverni čevljar Klepec bosta zavirala solze s svojima smešnima vlogama. Kmeta Rovan in Kajžar bosta moževala na odru, kakor smo bili vajeni pri naših starih. Jerice, Barbke, Urške in Jožeti bodo pred nami takšni, kakršnih bi si želeli med našimi mladimi. Nova igri odgovarjajoča scenerija bo užitek dopolnila. Vemo, da kar teži našo vas, mori tudi sosedne. Prihitite torej sosedje iz bližnjih in daljnih vasi, da si tudi vi obudite spomine lepih dni. Pridite tudi vi, meščani, k nam in posebno vi, da se vam ob pogledu na mirno vaško idilo umirijo od tramvajev, avtomobilov in radijev razbičani živci, ker ni ga boljšega sredstva nego so nageljček - rožmarin - roženkravt. Torej, 15. avgusta vsi na par uric oddiha v Št. Peter!

Reška pokrajina

TRNOVO PRI IL. BISTRICI

«Edinost» je nedavno poročala o predvidevani letošnji letini. Moramo pa z zadovoljstvom ugotoviti, da se je turšica v zadnjih ugodnih dneh znatno izboljšala, in tudi fižol kaže malo bolje. Žito bo malone vse pod streho, a na splošno bo mlatev nezadovoljiva, ker ni klasje brsno. Domača žita so vobče polegla, uvoženo seme pa je pozebilo, oziroma ga je napadla žitna rja, ki se pojavi v obliki peg in pik na listju, biljkah in klasju. Žitna rja se množi v vlažnih vremenih in legah. Zato pa je žito v višjih bolj suhih in zračnih legah manj podvrženo rji. Novo seme, imenovano «Gentile rosso», ki je, kolikor ni pozebilo, pokazalo dobro, je v zadnjem mesecu pokazalo svojo občutljivost za to bolezen: stebla so vsa rjasta, klasje pa skoraj prazno. Vendar pa bi kazalo odbrati nekaj boljšega (klenega) zrnja za nadaljno poskušnjo, ker seme se privadi podnebju ali se — kot pravimo — aklimatizira. Sejati jo je v bolj južne in gorke lege, ker se pokazala, da ne prenaša mraza. — Bolje od te se je sponesla šestovrstnica, ki jo je mlekarna nabavila pred tremi leti na Tirolskem in je iz pusterske doline. Ta vrsta ni pozebla in ni tako napadena po rji. To nam zopet dokazuje, da žito iz severnih krajev pri nas dobro uspeva. Naše domače žitno seme, ki se je tudi letos slabo obneslo, je treba zamenjati z dobrimi vrstami iz severnih dežel. To pa ni dovolj; treba je sejati le zdravo, dobro seme in je lužiti, da že v kali zatremo različne glivične bolezni, oziroma se (s čiščenjem) iznebimo plevelov. Država nam je dala na razpolago štiri moderne čistilnike, ki seme jako dobro očistijo. Mnenje, da žito dobro uspeva tudi na plitvo zorani in nepognojeni zemlji, je tudi zgrešeno.

Odbor tukajšnje mlekarne si je nadel nalogo osnovati v svojem okrožju štiri vzajemne zavarovalnice goveje živine. — Osnul se je pripravljalni odbor, ki že dobro deluje. Upati je, da bodo te koristne ustanove kaj kmalu gotove. To je vredno posnemanja!

Gospodarstvo.

NEKAJ MISLI K NAŠEMU IZVOZU KROMPIRJA

Iz goriške okolice nam pišejo:

Letos je križev pot našega kmeta dosegel svoj vrhunec. Ujme in nalivi uničujejo dan za dnem trud in upanja kmetovalca. Goriška okolica, posebno Šempeter, Vrtojba, Štandrež, kot glavni zalagatelji goriškega trga s krompirjem ne pomnijo take krize, katere so si deloma tudi sami krivi.

Poglejmo leta nazaj, ko je še g. Ivan Mrmolja bivši poslanec v Beogradu, vodil zadrugo za izvoz krompirja. Njegova moč je bila velika. Znal se je postaviti in uveljaviti svoje. Pod njegovim vodstvom je zadruga cvetela in rastla, njegovo delo je pustilo sledove povsod, kjer se je le dotaknil. Ako primerjamo njega in njegovo delovanje s sedanjim, vidimo pač, da je razlika.

Njegovo točno in natančno poslovanje se ne da primerjati s povojnim.

Nočem peti Mrmolju slave, ali beležiti moram eno, da sedanji odbor in sploh odbori povojnih let niti senca niso odborov od nekdaj. In zakaj? Manjka človek, ki bi s svojo zmožnostjo znal kot predsednik voditi to prevažno podjetje.

Zadruga, kot je naša, rabi moža, kakršen je bil Mrmolja in gotovo bi ne prišlo do razdora. Pravijo, ko se ladja začne potapljati, jo podgane zapuščajo, ravno zato ker nimajo ničesar več pričakovati od nje. Tako je z našo zadrugo. Sedaj, ko je šlo slabo, se vsi odtegujejo. Odtegujejo se radi tega, ker ni med njimi človeka, ki bi jim zabranil ta korak. Mesto trdnejše zveze, ki bi jih napravila spet močne, gredo narazen, in to veliko po zaslugi »raznih».

Kmetje, ali ne vidite, da je vaša zaščitnica, katera vam je donašala nekoč mnogo, onemogla, in sedaj jo nehvaležno zapuščate. Da, onemogla je, in to po naši krivdi! Spomnite se let po vojni do leta 23., ki so bila več ali manj dobra, že takrat, ko je bil dolg, ki ga nosimo, do danes, pa kdo je kriv? Za takrat sami. Zadnja leta, ko je vreme in bolezen neusmiljeno gospodarila ni kriv nobeden, ampak iz prejšnjih let bi lahko ostalo nekaj in ne nasprotno, da v resnici iz dobe takoj po vojni datira izguba.

Zadrugarji, premišljujte, ali ni bolje, da se spet strnete v enotno organizacijo in se obvežete z vso dušo izpolnjevati napram zadrugi dolžnosti, katere ji dolgujete. Predvsem pa postavite na čelo zadruge ljudi, ki bodo znali voditi in braniti tako kot Mrmolja. — **Vrtojbenčan - Štandrežič.**

Razne zanimivosti

— **Zinlaieva repatica,** ki se prikazuje vsakih sedem let, se je zopet povrnila, vendar je za prosto oko nevidna, ker ni večja nego zvezda 12. velikosti. Z dobrim daljnogledom jo je opaziti v ozvezdju Bika. Dne 7. t. m. bo solncu najbližja.

— **Rumunska državna banka** je sporočila finančnemu ministrstvu, da mu ne posodi niti vinarja več, če ne povrne 1½ milijarde lejev, ki jih je država banki že dolžna.

Borzna poročila.

Trst, 5. avgusta 1926.

Amsterdam 1210, Belgija 83.50, Francija 84.50, London 146.75, New York 30.15, Španija 460, Švica 580, Atene 35, Berlin 715, Bukarešt 13, Praga 89, Ogrska 0.0410, Dunaj 425, Zagreb 53.25.

Vojnodškodninske obveznice 66.35.

Uradna cena zlata (4. VIII.) 578.28.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Torre bianca 21, pouk in prevodi v vseh jezikih. (1135

SLUŽKINJO, mlado, sprejme majhna družina v Sežani št. 80. 1116

GOSTILNIČARJA išče društvo Jadran. Pismene ponudbe na odbor, Trst, Via dell'industria 10. 1117

MOTOR na plin, bencin, petrolej 6 do 10 H. P. Via Ronco št. 2. 1118

DEKLE, pošteno, sprejme gostilna. Via S. Lazzaro 7. 1119

UČENKA za trgovino mešanega blaga v večjem okraju se sprejme takoj. Ponudbe pod Poštno ležeče Trnovo pri Il. Bistrici št. 99. 1115

KLAVIR znamke Seifert - Dunaj se proda iz druge roke. Naslov pri goriški upravi. 1208

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 1164

GLYKOL je pravi dobrotnik vseh onih ki trpijo na živčni oslabelosti, glavobolu, pomanjkanju sla-sti. Glykol je splošen in energičen obnovitelj. Prodaja se v lekarni Castellanovich, Trst Via Giuliani 42. 1200

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja tečnost in je najboljše zdravilo proti želodčnim šibkostim in za rekonvalescenco. Steklenica L 6.—. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich, Via Giuliani 42. 1173

BRIVSKEGA poldelavca sprejme takoj A. Vremec Opčine št. 104. 1212

G. DOLLINAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, avoz- izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje, pisalnega i. t. d., papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 1160

KRONE

plačuje vedno par cent. več kot drugi

ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2

8:1 **prvo nadstropje**

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Krone po 2.40

zlato plačuje po višjih cenah nego vsak drugi

Briljante, platin, 20-kronske zlate komade

Albert Povh — urarna

Trst, Via Mazzini 46 810

Inserirajte v „Edinosti"

PODLISTEK

JULES VERNE: (49)

Skrivnostni otok

«In vendar, je pripomnil Harbert, smo v letnem času, ko se kitolovci podajajo v južne dele Tihega morja. Tako samotnega morja, kot je to, ni gotovo nikjer drugje.

— O, saj ni popolnoma samotno, je odgovoril Pencroff.

— Kako mislite to? je vprašal poročevalec.

— No, ali ne jadramo mi po njem? Ali smatrate našo ladjo za nabrežno izmetavino in nas za morske prešiče?»

Pencroff se je prisrčno nasmejal na svoji šali.

Zvečer so cenili pot, ki jo je Bonaventura napravila od otoka Lincolna, na stodvajset milj. Vozili so tridesetšest ur, srednja hitrost je torej znašala tri in četrt milje na uro. Veter je rahlo pihal in zdelo se je, da bo sploh prenehal. Vendar pa so upali zagledati otok Tabor naslednjega dne, seveda pod pogojem, da je bila njih cenitev prava in da so obdržali prvotno smer.

V noči med 12. in 13. oktobra ni nihče izmed potnikov spal. V pričakovanju bodočega dne se je vseh polastil čuden nemir, ki je bil pač upravičen, zakaj živeli so v negotovosti o uspehu svojega predrznega podjetja. Ali so se resnično nahajali v bližini otoka Tabora? Ali je brodolomnik, kateremu hite na pomoč, še tam? Kdo bi to bil? Ali ne bo njegova navzočnost zanesla v složno naselbino kakšno motenje? Ali bo hotel svojo sedanjo ječo zamenjati z drugo? To in druga vprašanja, katerih rešitev je imel prinesti naslednji dan, jim niso dala spati, in o prvem dnevnem svitu so njih oči iskale po obzorju.

«Zemlja!» je vzkliknil Pencroff zjutraj okrog šestih.

Ker je bilo težko verjetno, da bi se Pencroff motil, je morala biti na vidiku zemlja.

Kako veselo je bilo maloštevilno moštvo ladje! V nekaj urah bodo stopili na obalo otoka!

Nizki otok Tabor, ki se je komaj videl iz morja, je ležal kakih petnajst milj pred njimi. Bonaventurin rilec je bil obrnjen nekoliko južno mimo otoka, zato so takoj okrenili ladjo naravnost proti otoku; z vstajajočim solncem so se pokazali tupatam vrhovi otoka.

«Ta otok je veliko manjši od Lincolna, je rekel Harbert, vsekakor pa je nastal tudi vsled podmorskega vulkanskega delovanja.»

Ob enajstih predpoldne je bila Bonaventura še komaj dve milji daleč od obrežja, a Pencroff je previdno jadral, ker je moral šele iskati primerne plovne ceste.

Sedaj so imeli pred seboj celotno sliko otoka, na katerem so rastle skupine gumijevih dreves poleg drugih vrst, ki so rastle tudi na Lincolnu. Toda čudno, noben steber dima se ni vil proti nebu v znak, da je otok obljuden, nobenega znamenja ni bilo na obrežju.

In vendar je tisti list dokazoval prisotnost brodolomnika, ki je pričakoval pomoči.

Medtem je Bonaventura plavala skozi ozko plovno vodo, izogibajoč se klečem, ker Pencroff jo je z največjo previdnostjo vodil po ovinkih. Krmilo je prepustil Harbertu ter s sprednjega dela gledal v vodo in bil pripravljen, da takoj spusti zadnje jadro, katerega vrv je držal v roki. Gedeon Spilett je z daljnogledom opazoval obalo, ne da bi zagledal kaj izrednega.

Bil je že poldan, ko je gredelj Bonaventure zadel ob pesek. Vrgli so mačka, zavezali jadra in moštvo male ladje se je izkrcalo.